

آینه

آفتاب

تأملی بر سخنان معاون اول

- علی صوفی**، وزیر تعاون دولت اصلاحات:

برخی از نزدیکان روحانی در تلاش‌اند روحانی را از عقبه رای خود جدا کنند. درحالی‌که روحانی در سال ۹۲ براساس نظرسنجی‌ها ۱۳ درصد رای داشت و به خاطر کناریگری اینارگانه عارف، رئیس دولت یازدهم موفق به کسب ۵۰ درصد آرا گشت. اما همه این مسائل در اظهارات اخیر واعظی به‌طور بسیار غیرعادلانه و مغرضانه‌ای نفی شد. در چنین شرایطی قول جهانگیری برای ماندن در دولت بسیار مهم است و حکایت از این امر دارد که روحانی تا اندازه‌ای در حال تجدیدنظر است. او قرار است از همه ظرفیت‌ها بهره ببرد. علاوه‌بر این، اخیرا عطریانفر اظهار کرده که در سال ۱۴۰۰ کاندیدای اصلاح‌طلب نخواهیم داشت و لاریجانی کاندیدای اصلاح‌طلبیان خواهد بود. در این صورت اظهارات دیروز معاون اول مبنی بر ماندن می‌تواند به مفهوم تلاش او برای کاندیداتوری هم باشد. بنابراین اگر جهانگیری قهرمان شکستن تحریم‌ها و عبور از بحران‌ها باشد، دلیلی ندارد که او کاندیدای ریاست‌جمهوری هم نشود.

آرشیو

چوب غیر کارشناسی لای چرخ دستگاه دیپلماتسی

● **علی خرم**، سفیر اسبق ایران در مقرر اروپایی سازمان ملل: به‌رحال افرادی که در کشورمان هستند لزوماً نه می‌توان گفت که همه متخصص روابط بین‌الملل هستند نه اینکه علم آن را مطالعه کرده‌اند. از ابتدای انقلاب کسانی که در این ۴۰ سال در رابطه با سیاست خارجی اظهارنظر کرده و سعی کرده‌اند سیاست خارجی را دنبال خود هدایت کنند، عموماً کسانی نبوده که با تجربه و علم جهانی روی موضوع کار کرده باشند تا بخواهند برای منافع و امنیت ملی کشور نظر بدهند. عموماً اهداف انقلابی و ایدئولوژیک را در نظر گرفته و بر مبنای همان نظر، عمل کرده‌اند. در نتیجه از این جایگاهی که درحال‌حاضر در آن قرار داریم نمی‌توانیم با قاطعیت بگوییم مثلاً این ده کشور با ما دوست هستند. درحالی‌که می‌توانیم روی اکثر کشورها دست بگذاریم که به نوعی – حالا مخفیانه و پنهانی و به‌طور آشکار – با ما دشمن هستند. این نشان می‌دهد ناهماهنگی‌های در رابط ما با جهان وجود دارد. از میان دشمنان تعریف‌شده ما یکی آمریکا‌ست و دیگری رژیم صهیونیستی، اما نمی‌توانیم که با همه کشورها این‌گونه تعامل کنیم که با این دو کشور برخورد می‌کنیم. ما باید هرچه زودتر تمهیداتی را ببندیشیم تا بتوانیم با همه همسایگان و غیرهمسایه‌ها روابطی مستحکم و دوستانه برقرار کنیم.

جمهوری اسلامی

پادش وفاداری

● هنوز بدخواهان به تلاش‌های خود برای سپاشی علیه هاشمی‌رفسنجانی ادامه می‌دهند و این تلاش حتی بعد از دو سال که از رحلت او می‌گذرد، نشانه حضور معنوی او در جامعه و در قلب مردم است… عده‌ای هم وجود دارند که به ملاحظات حاضر نیستند در مجالس و همایش‌های مربوط به هاشمی‌رفسنجانی حضور یابند. اینان در امتحانی که در پیشگاه خدا و مردم برگزار می‌شود، رفوزه هستند. تجلیل از کسی که تمام عمر خود را به جهاد گذرانده و سر تا پا خدمت به کشور و ملت و اسلام بوده، تجلیل از خوبی‌ها و معنویت و خادمان واقعی کشور است. این افراد رفوزه، عنادی ندارند و از بدخواهان نیستند ولسی محافظه‌کارند. باقی‌ماندن در پُست و مقام و حفاظت از موقعیت و اصل‌قراردادن زندگی مادی برای این قبیل افراد بر حمایت از مظلوم و قدردانی از افراد خدم ترجیح دارد. چنین تفکری در قاموس دین جایی ندارد کمااینکه اصول و ضوابط اخلاقی نیز این نوع نگاه و رفتار را نمی‌پسندند.

اعتقاد

پیروز انتخابات با کدام مبنأ؟

● **محمدرضا خیزا:** فقدان حزب در کشور باعث شده است که افراد برای سحنی که به زبان می‌آورند خود را پاسخ‌گو ندانند که اگر این‌طور بود حتماً افراد ملزم می‌شدند صحبتی را مطرح کنند که مطمئن باشند عملی می‌شود. چون این خلأ در کشور وجود دارد لذا افراد برای صحبت‌کردن خود را مقید به استدلال و مبنایمی‌دانند و ابایی هم از طرح آنها ندارد. یادم‌ان نرود این حزب است که مدام اعضای خود را رصد می‌کند و از آنها برای کردار و گفتارشان توضیح می‌خواهد. شاید این سؤال مطرح شود که بسیاری از این افراد خود در راس یک حزب قرار دارند پس این به بی‌حزبی نمی‌تواند مرتبط باشد. در پاسخ به این سؤال باید گفت ما منکر وجود حزب نیستیم؛ بلکه ما اتفاقاً احزاب زیادی داریم اما حزبی که پاسخگو باشد و با سازوکار اصیل حزبی به پیش برود، وجود ندارد. شاید این ادعا هم به زمانی برمی‌گردد که آقایان با حمایت از احمدی‌نژاد انواع در باغ سبز و سرخ به مردم نشان دادند اما وقتی با رفتارهای رئیس دولت نهم و دهم مملکت به باد رفت هیچ‌کدام حتی عذرخواهی نکردند و هنوز هم حاضر به عذرخواهی نیستند.

politics@sharghdaily.ir

سیاست

مقام معظم رهبری خطاب به مسئولان:

از اشرافی‌گری پرهیز و به معیشت مردم و طبقات ضعیف اهتمام ویژه کنید

اسلامی وجود دارد که امام بزرگوار ما فرمود «صدای شکسته‌شدن استخوان‌های مارکسیسم را می‌شنوم» و یکی دو سال بعد همه دنیا آن صدا را شنیدند. انگیزه‌هایی برای تغییر فضای انقلابی قم و کمرنک‌کردن روحیه انقلابی و دینی در آن وجود دارد و نباید از مکر تمدنی انقلاب اسلامی را دشمنی عمیق دانستند و خاطرنشان کردند: برخی از روی نفهمی یا مسائل دیگر، علت دشمنی مستکبران را سخنان امام یا فلان مسئول علیه آمریکا می‌دانند، درحالی‌که زورگویان جهانی با یک قدرت جوان، رو به رشد، پرتلاش و پراکنیزه دشمن هستند که این قدرت معنوی ۴۰ سال است در مقابل چشم آنها روزبه‌روز تنومندتر و قدرتمندتر شده و تَرک‌ها و شکاف‌های استکبار را عمیق‌تر کرده است.

مقام معظم رهبری، ایران را قله موقعیت راهبردی در منطقه خواندند و افزودند: علت عصبانیت آمریکایی‌ها در اول انقلاب این بود که لقمه چرب‌ونرم ایران را به‌عنوان مهم‌ترین کشور منطقه و سرزمینی سرشار از ثروت‌های مادی و منابع طبیعی از دست دادند.

ایشان با اشاره به اعتراف چند روز پیش یک مؤسسه غربی افزودند: خود آنها می‌گویند ایران با توجه به ظرفیت‌های فوق‌العاده‌اش پنجمین کشور ثروتمند جهان است، بنابراین طبیعی است که به‌خاطر از دست‌دادن چنین ثروتی، عمیقاً عصبانی باشند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای افزودند: این عصبانیت همچنان ادامه دارد اما مسئله اصلی و ریشه تقابل آمریکا و ملت ایران، تقابل تاریخی و ذاتی حق و باطل است، چراکه استکبار و استعمار از خون ملت‌ها تغذیه می‌کنند و انقلاب اسلامی در مقابل این ظلم آشکار ایستاده و برای بیدارکردن ملت‌ن نیز تلاش کرده است. مقام معظم رهبری شنیده‌شدن فریاد «مرگ آمریکا» در کشورهای متعدد را بی‌سابقه و نشانه‌ای از موفقیت ایران برشمردند و خاطرنشان کردند: استکبار تلاش می‌کند ملت‌ها را با «ایران‌هراسی»، «اسلام‌هراسی» یا «شیعه‌هراسی» گمراه کند، اما ملت‌ها داتا با ایران اسلامی دشمنی ندارند و هر جا حقیقت روشن بشود، از آن حمایت می‌کنند.

ایشان بروز برخی حوادث و رویدادها در اروپا و آمریکا را نشانه آشکارشدن پیامدهای خطرناک حرفه‌های معنوی در تمدن غرب خواندند و افزودند: از طرف مقابل، مردم‌سالاری دینی و حرکت به سمت تمدن اسلامی با استفاده از امکانات و ابزارهای روز دنیا ادامه دارد و این واقعیت برای مستکبران رعب‌آور است. مقام معظم رهبری با تأکید بر پرهیز از سهل‌انگاری و سهل‌اندیشی در زمینه علت واقعی و اصلی دشمنی ظالم‌ان جهانی با ایران افزودند: علت اصلی این دشمنی، «ماهیت و حقیقت حرکت عظیم انقلاب اسلامی، شجاعت، فداکاری و وفاداری ملت و پایبندی مستمر و کامل نظام به مبانی انقلاب اسلامی» است که اگر به توفیق الهی، این حرکت به نتایج مورد نظر خود دست یابد، بساط استکبار و استعمار غرب را برمی‌چیند. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با استناد به آیات قرآن

محاسبات غلط استکبار، دستگاه محاسباتی دقیق نظام

محاسبات غلط استکبار، دستگاه محاسباتی دقیق نظام

ایستنا: رئیس‌جمهوری روز چهارشنبه در جلسه هیئت دولت، دو وظیفه مهم دولت و مسئولان دولتی را در شرایط امروز جامعه مورد اشاره قرار داد و گفت: «امروز هرکدام از ما در هر بخشی که کار و تلاش می‌کنیم، دو وظیفه مهم اشتغال جوانان و معیشت مردم را برعهده داریم. ببینید در این شرایط سخت اقتصادی اگر یک خانواده‌ای دو جوان داشته باشد و هر دو بی‌کار باشند، چه شرایط سختی برایش پیش می‌آید و چه فشاری بر او وارد می‌شود؛ پس همه ما در ارگان‌ها و دستگاه‌ها باید تلاش کنیم جوان‌های ما مشغول به کار شوند.

حسن روحانی تأکید کرد: «سازمان برنامه و بودجه و وزارتخانه‌ها باید بدانند که وظیفه بزرگ همه ما مسئله اشتغال جوانان است؛ چون می‌دانیم در شرایط سخت یک عده بی‌کار یا از کار برکنار می‌شوند و یک عده نمی‌توانند ادامه کار بدهند. باید جریان کنیم و برای آن کسی هم که بی‌کار می‌شود، باید فکر کنیم.» او با بیان اینکه مسئله دوم، معیشت مردم است که نباید در زندگی روزمره و نیازهای فوری و روزانه دچار مشکل شوند، عنوان کرد: «تورم ماه آذر، ۱۲ماه، ۱۸ درصد است؛ ولی تورم مواد غذایی و خوراکی ما ۲۴ درصد است و این به نظر من مهم است.

روحانی همچنین در ادامه اقدامات انجام‌شده و دستاوردهای

سلطنت پدر و پسر را در انقلاب از بین بردیم

«شجاعت» و «عقلانیت» دو نکته مهم و تذکر دیگر رهبر انقلاب خطاب به مسئولان بود. ایشان افزودند: در مقابل توپ و تشر و باوه‌گویی‌های آمریکا و اروپا پس نزنید و بایستید و بدانید که اینجا نه تهدید، نه «وعده و قول» و نه حتی امتزایشان اعتبار ندارد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای حرف‌های بی‌ربط برخی غربی‌ها را به حرف‌های دلقک‌ها تشبیه کردند و افزودند: آنها به ایران توصیه می‌کنند حقوق بشر را از مسعودی‌ها یاد بگیرد، آیا ایسن، حرف یک دلقک نیست؟

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای خاطرنشان کردند: رفتار صحیح و عقلانی وظیفه مسئولان است؛ چراکه با احساسات صرف، نمی‌شود کشور را اداره کرد. البته احساسات به‌عنوان پشتوانه عملی‌شدن تصمیمات عقلانی لازم است.

«شناخت، قدرت‌دانی و استفاده از ظرفیت‌های درونی به‌ویژه جوانان» دیگر توصیه مؤکد مقام معظم رهبری به مسئولان و دولتمردان بود.

ایشان افزودند: جوانان می‌توانند گرهای دستگاه‌ها را باز کنند؛ بنابراین به آنها مراجعه کنید و قدرشان را بدانید؛ چراکه حتی بلندپروازی‌های آنها خوب است.

کشور را به جلو می‌برد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در بخش پایانی سخنانشان، مردم را نیز به کمک به مسئولان توصیه کردند و افزودند: بخش مهم تقویت تولید داخلی در زمینه‌های کیفی و توزیعی، به تولیدکننده و فروشنده و مغازه‌دار و مردم مربوط می‌شود.

ایشان گفتند: امسال سال تقویت تولید کالا‌های ایرانی بوده است؛ اما الان در آخر سال باید ببینیم چقدر در این زمینه پیش رفته‌ایم و چه کارهایی کرده‌ایم.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای حضور در صحنه‌های انقلاب را بهترین کمک مردم به کشور دانستند و افزودند: دشمن در تلاش است با شایعه‌سازی و تهمت‌پراکنی مردم را مضطرب کند و به جان یکدیگر بیندازد که البته نمی‌تواند؛ اما مردم باید با این شرکده‌های دشمن مقابله کنند. ایشان خاطرنشان کردند: انقلاب و نظام با خواست و حمایت مردم شکل گرفته و استمرار یافته؛ اما مستکبران با وقاحت تمام مردم را به مقابله با همین نظام برای می‌خوانند که لازم است مردم در مقابل این خدای تبلیغات ابستادگی و علیه آن حرکت کنند و جوانان با هوشمندی، فضای مجازی را به ابزاری برای زدن تودهنی به دشمنان تبدیل کنند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای تحریم‌ها را باعث فشار و بروز مشکلاتی برای کشور دانستند و افزودند: آمریکایی‌ها با خوشحالی می‌گویند تحریم کنونی ملت ایران در تاریخ سابقه ندارد؛ اما ملت ایران ان‌شا‌الله در این زمینه شکستی به آنها می‌دهد که در تاریخ بی‌سابقه باشد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با اشاره به تحریم کامل ملت ایران در دوران دفاع مقدس افزودند: دشمنان حتی به ما سیم خاردار نمی‌دادند؛ اما ملت و مسئولان، این تحریم‌ها را به زمینه‌ای برای تکیه بر درون و شکوفایی استعدادها تبدیل کردند؛ به‌گونه‌ای‌که همان مسیر، امروز ایران را به قدرت بی‌نظیر منطقه تبدیل کرده است.

مقام معظم رهبری تأکید کردند: باید با درس‌گیری از این تجربه درخشان و تکیه بر جوانان، تحریم کنونی را به وسیله‌ای برای کار و تلاش و دست‌های خلاقیت تبدیل کنیم و با بی‌نیازی از دیگران به جایی برسیم که آنها نیازمند ایران عزیز باشند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای تأکید کردند: به فضل الهی و در پرتو مقاومت و هوشیاری مردم و مسئولان و کار و تلاش بی‌وقفه، از تحریم‌ها و مشکلات عبور خواهیم کرد؛ و همچنان که در جنگ تحمیلی صدام را به خاک سیاه نشاندیم و به درک اسفل رفت، جمهوری اسلامی هر روز موفق‌تر و زنده‌تر خواهد بود و دشمنان ملت در آمریکا و غرب به سر‌نوشت صدام دچار خواهند شد.

ادامه از صفحه اول

لج‌بازی با تنش آبی و محیط‌زیستی

در نواحی مرکزی ایران برای آبیاری درختان به پای هر درخت یک کوزه شکسته به زمین فرومی‌کردند و با ریختن مقدار کمی آب درخت را برای یک هفته تا ده روز زنده و بارور نگه می‌داشتند. این روش به‌ویژه در مناطق پسته‌زار متداول بوده است. هر پدیده‌ای اگر محلی باشد و فقط درون یک جامعه مشخص بروز کند، راه‌حل آن قاعدتاً محلی است، هرچند برای تأمین و اجرای راه‌حل به کمک بیهگانگان نیاز داشته باشد. بروز بیماری‌های خاص از این نوع است، اما اگر پدیده مورد اشاره منطقه‌ای و جهانی باشد، تلاش‌های محلی و اتکا به امکانات درونی کشور شاید پاسخ‌گوی نیازها نباشد. در این صورت، همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی از الزامات بسیار مهم مقابله با بلایا یا مبارزه با مشکلات خواهد بود. به‌ویژه آنکه عوامل بروز مشکلات محلی نباشند. سیل، زلزله و خشک سالی نمونه‌های بسیار روشن از بلایایی هستند که هم در مقیاس محلی روی می‌دهند و هم در مقیاس منطقه‌ای و جهانی. هیچ‌کدام از این پدیده‌ها ناشناخته نیستند. در اوایل سده حاضر که این نگرانه کودک خردسالی بود، هر زمان که خشک‌سالی بروز می‌کرد و مردم شهر و روستایی دچار کمبود آب آشامیدنی و زراعی می‌شدند، نماز جماعت برای می‌شد. در پایان نماز پیش‌نماز از خداوند تقاضای می‌کرد که دستور بدهد باران ببارد. این سنت از زمان آمدن حضرت رضا به خراسان رواج یافته بود. اگر

در ضمن نماز یا بلافاصله پس از نماز ابری در آسمان پیدا می‌شد مردم با خوشحالی صلوات می‌فرستادند و خدا را شکر می‌کردند. من همیشه در این نمازها شرکت می‌کردم. بیشتر اشتباهات در نظام آبیاری از سوی دولت‌ها صورت گرفته است. در رژیم گذشته که اصلاحات ارضی در ایران به تشویق آمریکا انجام شد، عملاً فاتحه نظام آبیاری قنات خوانده شد، زیرا حفر قنات و نگهداری آن در طول هزاران سال توسط مالکان عمده انجام می‌شد که امکانات فراوان مالی را (هرچند با چایپن روستاییان) در اختیار داشتند. کشاورزان امکانات نگهداری قنات را نداشتند. حتی پس از انقلاب، آن هم باوجود قلم‌فرسایی در بخش کشاورزی برنامه‌های پنج‌ساله توسعه کشور به این موضوع توجه نشد. این‌گونه یک تکنیک معجزه‌آسای چندین‌هزارساله به همین سادگی از دست رفت. امروز در پیشرفته‌ترین کشورهای غربی با قراردادن ورقه‌های پلاستیک روی زمین گشت‌شده که به‌صورت نوار شش‌خزده می‌شود، مانع بخیر رطوبت می‌شوند. این در حالی است که مازندران گشت برنج در زمین غرقابی انجام می‌شود که پای زنان کشاورز تا مچ پا در آب است. درست است که با این روش برنج کاشته می‌شود، اما آب به هوا می‌رود. دلیل عمده دیگر در کاهش رطوبت و خشک‌شدن منابع آبی و وقوع زلزله در ایران حفر چاهای نفت و گاز است. ما با حفر چاهای ژرف پوسته زمین را خالی می‌کنیم. سپس به درون آنها آب تزریق می‌کنیم. اگر می‌خواهید حجم آب تزریق‌شده را – که از منابع آبی سطح زمین کسر می‌شود – حساب کنید حجم فضای خالی ناشی از برداشت نفت و گاز را محاسبه کنید. فروش نفت برای ایران حکم فروش کلیه را پیدا کرده است. تغییر آب‌وهوا نیز پلیت‌های زمین موجب بروز زلزله می‌شود. صحبت از انتقال آب از اصفهان به یزد یا از خزر به سمنان از طریق لوله‌کشی مانند بسیاری از طرح‌های دولتی صرفاً برای کسب رضایت مردم آن نواحی است، بدون اینکه عاقبت‌سنجی شده باشد. کار برنامه‌ریزی برای جلوگیری از بروز تنش‌های مورد اشاره به همکار منطقه‌ای نیاز دارد. ایران در این زمینه ضعیف است. ترکیه با ساختن سدهای متعدد روی دجله و فرات کل منطقه میان ایران و عراق را خشک کرده است. مردم این مناطق در حال مهاجرت هستند. سدسازی روی رودخانه هیرمند در افغانستان نمونه دیگری در نبود همکاری با همسایگان مرزی است. با اینکه بشر توانسته پس از میلیون‌ها سال جنگ و جدال، تشکیلاتی را به نام سازمان ملل متحد پایه‌گذاری کند تا میان کشورها هماهنگی و معاضدت و همکاری به وجود آورد، اما به‌دلیل روحیه خودپرستی و رقابت در ادارهکنندگان کشورها، نتوانسته است بر مشکلات ناشی از ناهماهنگی فائق آید. نمونه این لج‌بازی را امروز می‌توان در خاورمیانه و کشورهای ایران‌ناتنها در زمینه‌های سیاسی بلکه تنش‌های محیط زیستی به‌خوبی مشاهده کرد. نگارنده این موضوع را در مقالات متعدد از جمله در روزنامه «شرق» مورخ ۱۳۹۶،۵،۲۵ شرح داده که نیازی به تکرار آن نمی‌بیند.

بلای تهران و اصفهان بر سر سمنان

خوب است که از وضعیت تهران و اصفهان درس بگیریم و همان بلا را بر سر سمنان نیاوریم. استان سمنان جمعیتی بالغ بر ۷۰۰ هزار نفر دارد که از نظر شرایط اقلیمی با منابع آب جنوب البرز هم‌اینگ از بیشینه توان منابع طبیعی در شمال دشت کویر مرکزی ایران استفاده می‌کنند. استقرار بیشتر جمعیت، نیاز به تأمین آب دارد. سراسر استان و شهرهای اصلی آن در حاشیه کوه‌های فعال جنوب البرز بنا شده‌اند. هر نوع توسعه جمعیت در این شهرها، جمعیت در معرض خطر زلزله‌های بعدی را بیشتر خواهد کرد. برداشت بیشتر از منابع آب زیرزمینی و فروزنشت‌های بیشتر در استان سمنان (که همین حالا نیز موجب خسارت‌هایی برای خط راه‌آهن تهران-مشهد باشد) موجب تحریک کسل‌های فعال جنوب البرز با دامنه‌ها خواهد شد. اگر به فکر استان سمنان در ۵۰ سال بعد هستیم، باید از همین حالا از توسعه بیشتر شهرها و استقرار بیشتر جمعیت در شهرهای آن اجتناب کنیم.

✽ **استاد پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله**